

був надзвичайно великий. Значна увага приділялася описам Малої есхатології, розлученню душі з тілом і описам смерті. Однак загалом, Страшний Суд постає перед соціумом XIV-XVI ст. у двох складових: Великої та Малої есхатології. І якщо «Видіння апостола Павла», «Книга Еноха»- ніби здійснюють певний прорив у майбутнє, розкриваючи долю світу після Другого пришествя, то «Откровення Методія Патарського» і «Видіння Даниїла», навпаки, охоплюють долю людства до Страшного Суду.

Список використаних джерел та літератури

1. Батюшков Ф. Спор души с телом. – Санкт-Петербург; 1891. – 314 с.
2. Іванова О., Гальченко О., Гнатенко Л. Словянська кирилична
3. рукописна книга. – К.; 2010. – 791 с.
4. Мильков В. Древнерусские апокрифы. – Санкт-Петербург, 1999. – 895 с.
5. Пелешенко Ю. Українська література пізнього середньовіччя (друга
6. половина 13-15 ст.): Джерела. Система жанрів. Духовні інтенції.
7. Автореферат. – К.; 2004. – 422 с.
8. Ульяновський В. Історія Церкви та релігійної думки в Україні. Т. 2 –
9. К.; 1994. – 252 с.
10. Франко І. Апокрифи і легенди з українських рукописів. Том IV.
11. Апокрифи есхатологічні. – Л.; 2006. – 394 с.
12. ІР. НБУВ. – Ф. 304. – Дис. 609. –Поучение о последних временах мира и
13. Страшном Суде (в старинних рукописных сборниках Киевской
14. академической библиотеки).

Олексій Дедуш

Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології
ім. М.Т. Рильського
Національної академії наук України

Забута тітка Кобзаря – Домникія Іванівна Бундуренко-Шевченко

*Присвячую своєму дідусю
Івану Антоновичу Демченку*

Родовід Тараса Григоровича Шевченка давно є сферою інтересів українських дослідників. Тим не менш, історія його роду має ряд білих плям, які потребують вирішення. Зокрема, через брак джерел поки неможливо встановити точне датування років народження дідуся й бабусі Тараса Шевченка. Окрім цього, часто у науковій літературі неправильно подається інформація про особу бабусі Шевченка Горпини (Агрипіни за святцями), оскільки вона береться без перевірки наявних першоджерел. Зокрема, деякі публікації вказують дату її смерті як 1861 р. або говорять, що рік смерті невідомий [33, с. 873]. Однак у метричній книзі с. Кирилівка є запис про смерть Агрипіни Сергіївни – дружини Івана Андрійовича Шевченка, 37 років, від «гарячої хвороби» від 31 березня 1801 р. за ст. ст. [23].

Проблемним є питання другого шлюбу Івана Андрійовича, оскільки у метричних книгах с. Кирилівка та сусідніх селах за період з 1801 по 1804 рр. не виявлено записів про його шлюб з Марфою Василівною, яка за віком, ймовірно, була вдовою. Дуже дивним є той факт, що у кирилівських сповідальних відомостях 1801 р., які заповнювались, зазвичай, на Великий піст (у 1801 р. до 24 березня за ст. ст.) у Івана Андрійовича Шевченка вже приписана дружина Марфа.

Значного поширення набула інформація про смерть у дитинстві єдинокровної тітки Тараса Григоровича Домникії або Домахи (Домни) – єдиної дочки Івана Шевченка від другого шлюбу з Марфою Василівною. Зазвичай її роки життя, зокрема, у генеалогічному дереві, складеним М.П. Лисенком, окреслені 1804-1812 рр. без вказівки точних чисел [17]. Інші джерела говорять, що рік її смерті та подальша доля невідомі.

Рік її народження, ймовірно, обраховується з посімейного списку Шевченків у ревізькій казці села Кирилівки Звенигородського повіту Київської губернії за 1816 р., де є запис про дочку Івана Андрійовича та його другої дружини Марфи Василівни Домну віком 12 років [1]. У записах про померлих у метричній книзі села Кирилівки 1812 р. також не було знайдено запису про смерть жодної Домникії дочки Івана [24].

Нами було відшукано запис про хрещення Домникії, дочки Івана Андрійовича та Марфи Василівни Шевченків, у метричній книзі церкви Івана Богослова села Кирилівки, який датується 8 січня 1805 р. по ст. ст. Хрещеною матір'ю дитини записана жителька Кирилівки Євдокія Марківна, дружина Василя Станського [16; 25].

У 1822 р. Домникія, дочка Івана Швеця, бере шлюб з жителем Кирилівки Антоном Антоновичем Бундуренком. Одним зі свідків на цьому весіллі записаний Григорій Грушівський [26], тобто батько Тараса Шевченка, сім'ю яких кликали, крім традиційних Швеці-Шевченки, ще і таким прізвищем [27]. Старший брат Тараса Шевченка Микита Григорович був хрещеним батьком одного з синів Домникії – Івана [3].

15 вересня 1824 р. у сім'ї Антона і Домникії Бундуренків народився первісток – донька Софія [5] – одна з двох доньок, яка дожила до зрілого віку. Сини Іван (1828-1833) [6], Корнилій (1830-1831) [7; 8], Пантелеймон (1832-1833) [9; 10], Пилип (1837-1839) [11; 12], Анфим (1841 – р. с. н.) [21] та донька Гликера (1840 – р. с. н.) [28] померли в дитинстві. У сповідних розписах 1836 р. у сім'ї Антона Антоновича та Домникії Іванівни Бундуренків є лише донька Софія, а в наступних розписах після одруження доньки у 1840 р. з жителем села Пединівка Феодосієм Підберезним [19] у них є лише дочка Олена (1843 – р. с. н.) [29]. У 1855 р. у віці 60 років помер чоловік Домникії Антон Антонович Бундуренко. У 1859 р. її донька Олена вийшла заміж за жителя Кирилівки Антона Давидовича Кумпанієнка [30]. Остання документальна згадка про забуту

тітку Т. Шевченка є у сповідному розписі 1866 р. церкви села Кирилівка, де під номером 740 вона записана як вдова Домникія Бундурка, яка мала 61 рік [22]. Через погану збереженість метричних книг сіл Кирилівки та Пединівки дату її смерті віднайти не вдалось.

Правнук Софії Антонівни Бундуренко, по матері, Іван Антонович Демченко (1921-1992) [20; 14; 13; 15] агроном-ентомолог за освітою, написав першу ґрунтовну роботу з історії села Будище Звенигородського району на Черкащині, де виклав власноруч зібраний матеріал про визвольні змагання 1917-1921 рр., колективізацію, Голодомор, Другу світову війну [2]. Також І.А. Демченко зібрав значний масив фольклорних матеріалів зі свого села, був директором Будищанського сільського будинку культури з 1971 по 1975 рр. У Будищі певний час служив козачком у пана сам Тарас Шевченко та народився видатний полководець часів УНР Юрко Тютюнник, який донедавна вважався родичем Тараса Григоровича, а саме онуком його сестри Ярини [18]. Однак, як нами було з'ясовано, у Ярини Григорівни, за чоловіком Бойко, не було дочки Марини – матері Ю. Тютюнника, а, насправді, вона походить з корінних будищанських родів Педанів та Осадчих [31; 4; 32].

Список використаних джерел та літератури

1. Бойко Г. Б. Посімейний список Шевченків з Ревізької казки Київської губернії Звенигородського повіту с. Кирилівки // Архіви України. 2011. № 1. С. 174-177.
2. Демченко І. А. Село Будище Звенигородського району Черкаської області (зібрані та впорядковані матеріали) 1983 р. Машинопис набр. Бондаренко Л. А. 71 с.
3. Державний архів Черкаської області, ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 49 зв.
4. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 2, спр. 18, арк. 49-50 зв.
5. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 16.
6. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 203.
7. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 69 зв.
8. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 187 зв.
9. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 93 зв.
10. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 2, арк. 202 зв.
11. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 3, арк. 34 зв.
12. Держархів Черкаської обл., ф. 152, оп. 36, спр. 3, арк. 216 зв.
13. Держархів Черкаської обл., ф. 931, оп. 2, спр. 302, арк. 129 зв. – 130.
14. Держархів Черкаської обл., ф. 931, оп. 2, спр. 63, арк. 36 зв. – 37.
15. Держархів Черкаської обл., ф. 931, оп. 2, спр. 662, арк. 20 зв. – 21.+ДАЧкО, ф. Р-4874, оп. 1, спр. 8, арк. 7 зв.
16. Держархів Черкаської обл., ф.152, оп. 36, спр. 1, арк. 1 зв.
17. Лисенко М. Коріння Шевченкового роду : генеалогія і спогади / Микола Лисенко. 2-ге вид., доповн. Львів : Апріорі, 2015. 335 с.
18. Марченко В. А генералом став у 28 років // Невідома Черкащина (іст. сторінки «Нової Доби»). Черкаси, 2002. С. 18 – 33.
19. Центральний державний історичний архів України в м. Києві, ф. 127, оп. 1012, спр. 1959, арк. 1030 зв. – 1031.
20. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 2737, арк. 9 зв. – 10.
21. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 2021, арк. 816 зв.
22. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1015, спр. 1103, арк. 882.

23. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1203, арк.
24. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1353, арк. 429 – 435.
25. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1252, арк. 54.
26. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1497, арк. 117.
27. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1015, спр. 320, арк. 282-283.
28. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1959, арк. 1015 зв. – 1016.
29. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 2130, арк. 1131 зв. – 1132.
30. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 3210, арк. 942 – 943 зв.
31. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 4459, арк. 507 зв. – 508.
32. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 2383, арк. 1179 зв. – 1180.
33. Шевченківська енциклопедія: В 6 томах. Т. 6: Т-Я. Київ: НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка, 2012. 1120 с.

Альона Кібець

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Зовнішньополітичні відносини України з Нідерландами у першій чверті ХХ століття

Становлення України як незалежної демократичної держави відбувається в період кардинальних політичних та економічних зрушень в українському суспільстві та історичних змін у системі міжнародних відносин.

Вивчення зовнішньополітичних відносин України з Нідерландами обумовлене впливом цієї країни у формуванні міжнародних відносин початку ХХ ст. Представництво УНР в Нідерландах провело багато роботи з метою встановлення міждержавних відносин з метою вирішення ряду державних питань важливих як для України так і для Нідерландів, тому це вплинуло на поширення позитивного іміджу України серед європейських країн.

Дослідження даного питання, з метою об'єктивного висвітлення ключових аспектів роботи дипломатичної місії, має спиратися на документи ЦДАВО України. Найбільш ґрунтовним є фонд № 3696 «Міністерство закордонних справ Української Народної республіки, м. Київ, з листопада 1919 р. – м. Кам'янець-Подільський, з травня 1920 р. – м. Вінниця, м. Тарнів (Польща)».

У фонді № 3696 ЦДАВО України зберігаються ноти Директорії (в яких є дані пропозиції мирних переговорів), також представлена значна кількість протоколів, які були підготовлені різними керівниками дипломатичних місій уряду УНР, копії проектів постанов Міністерства закордонних справ УНР, документі про порядок відкриття консульств, місій та їхні підрозділи; документі про діяльність Міністерства закордонних справ, Ради Міністрів УНР, Міністерства закордонних справ УНР (представлені рядом установчих документів, зокрема копіями та статутами).

Фонд містить велику кількість законопроектів, наказів, що стосуються Міністерства закордонних справ УНР, звіти посольств УНР про їхню роботу.